

23-0-16

รายงานสืบเนื่อง

การประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ
เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 16

และ

การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ครั้งที่ 3
“งานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น”

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ร่วมกับเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ

22 กรกฎาคม 2559

ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
Instruction of Teachers in Phetchabun Rajabhat University on the
Topic of Learner – Centered Teaching

สมใจ กองเต็ม¹

Somjai Kongterm¹

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และ 2) เพื่อสร้างแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากร ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 5 คณะจำนวน 320 คนและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ใช้ในการสนทนากลุ่มได้แก่ นักศึกษาคณะต่างๆ 5 คณะ คณะละ 20 คนรวมจำนวน 100 คน เลือกโดยเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณาจารย์ได้แก่แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงค่าความถี่(Frequency)และหาค่าร้อยละ(Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาวเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 280 คน จากจำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50

2. สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\mu = 4.17, \sigma = 0.64$)

3. ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากการสนทนากลุ่มนักศึกษาพบว่า ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ อาจารย์มีความพร้อมในการเตรียมการสอน การเตรียมการเป็นไปตามจุดประสงค์และเนื้อหา ควรเพิ่มเติมการวางแผนการใช้สื่อให้ทันสมัย ควรปรับปรุงการวางแผนการวัดและประเมินผลให้ชัดเจนระหว่างการจัดการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการจัดการเรียนรู้ อาจารย์มีการดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการคิด และจัดกิจกรรมสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันรวมทั้งมีการใช้สื่อและเครื่องมือเทคโนโลยีในการเรียนรู้และด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รอบด้านได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม การประเมินผลการปฏิบัติงาน การประเมินทักษะการคิดและการทำงานร่วมกัน ควรเพิ่มเติมการให้ข้อมูลย้อนกลับ

เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและ
ปรับเกณฑ์การประเมินให้เหมาะสมยืดหยุ่นมากขึ้น

4. แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า

4.1 แนวทางด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ อาจารย์ควรมีการเตรียมตัว ในด้านการวางแผน
กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และสื่อการสอนที่ ทันสมัยและกระตุ้นความสนใจ มีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่
ไม่ซ้ำซ้อนวางแผนให้สัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและการวัดและประเมินผล

4.2 แนวทางการดำเนินการจัดการเรียนรู้ อาจารย์ควรใช้รูปแบบการสอน ที่หลากหลาย ได้แก่ การ
สอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติ การทำงานกลุ่มการฝึกทักษะการคิด การจัดการเรียนการสอนที่สนองต่อความแตกต่างระหว่าง
บุคคล จัดการเรียนการสอนที่ประยุกต์ใช้ในการเรียนและอาชีพ ใช้สื่อและเทคโนโลยีในการเรียนรู้ที่ทันสมัย และจัด
กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21

4.3 แนวทางในการวัดและประเมินผล อาจารย์ควรมีการประเมินตามกรอบ TQF อย่างครบถ้วนควร
เพิ่มเติมการประเมินทักษะต่างๆ การประเมินความก้าวหน้าในการเรียน และการประเมินระหว่างเรียน ควรแจ้งผลให้
ผู้เรียนทราบอย่างต่อเนื่อง กำหนดสิ่งที่ต้องประเมินวิธีการประเมิน และเกณฑ์การประเมินให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า ใช้
วิธีการประเมินที่หลากหลายเช่นประเมินตนเอง ประเมินความสามารถและเน้นการมีส่วนร่วมในการประเมิน เกณฑ์การ
ประเมินควรปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนยืดหยุ่นมากขึ้น

คำสำคัญ : การศึกษาสภาพ, การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the relevant status of the teachers who receive student-centered approach instruction at Phetchabun Rajabhat University 2) to construct the guidelines for the student-centered approach instruction based at Phetchabun Rajabhat University. Research was conducted in the first semester, 2014, with 320 participants in the five faculties as the focus group. Twenty students were selected from five faculties, resulting in 100 students selected with purposive sampling. The instrument used for collecting data was questionnaires and the statistics used to analyze the data were frequency and percentage, mean, and standard deviation. The information collected from focus group of the student was analyzed with content analysis.

The results of this research showed that:

1. The respondents consisted of 280 participants from all 320 participants, or 87.50 percent in overall.
2. The circumstances of the instruction based on student-centered approach at Phetchabun Rajabhat University in overall was at the high level ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.64$).

3. The outcomes collected from the focus group of the students discussing the topic were classified in the following results: In the aspect of lesson planning, the faculty members were ready to prepare the lesson. The preparation was carried out according to content and objectives. It was recommended that the faculty members organize further planning by using modern instructional media to improve the clarity of measurement and evaluation plans for learning management. In the aspect of learning management operation, the faculty members operated the learning management using various teaching styles, using technology in learning to practice, group-participating, self-learning, emphasizing thinking in learning activities, providing different activities for individual student to interact with each other, encouraging students to apply their knowledge in real-life situations, and using learning medias and technology. In the aspect of measurement and evaluation, the faculty members measured and evaluated students' learning in terms of morals and ethics, results of working, thinking skills, and cooperative learning. The faculty members were recommended to give more learning feedbacks, to open more opportunities for learners to evaluate their own learning, to use authentic assessment, to allow learners to participate in the evaluating process and to adjust the criteria of evaluation for more appropriation.

4. The guidelines for student-centered instruction was constructed and introduced as the followings:

4.1 In planning for the learning management, the faculty members were suggested to focus on the learning objectives, contents, and the modern teaching media to stimulate interest of the learners, to prepare simple activities relevant to learning activities, and to use media for measuring and evaluating.

4.2 In learning management operation, the faculty members were recommended to use various styles of instruction, such as emphasizing practice, group work in practicing thinking skill, to manage the learning to respond the individual, to prepare the lesson that can be used in study and occupational life, to use media and modern learning technology, and to provide learning activities to enhance skills relevant to the 21st century.

4.3 In the aspect of measurement and evaluation, they were advised to evaluate students' learning to cover all TQF concepts, to adjust the measurement of skills, to evaluate the learning progression, to inform the results to the students' learning, to set what and how to evaluate in advance and inform the standard of evaluation for the students to know beforehand. Faculty members were recommended to use various techniques of evaluations, such as self-evaluation, evaluation of competence, and to emphasize cooperative evaluation. It was clear that the evaluation should be adapted to allow students to appropriate the evaluation.

Keywords : A Study, Learner – Centered Instruction

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยมีกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจนส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์หลายรูปแบบขึ้นในสังคมทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดกระแสเรียกร้องการปฏิรูปการศึกษาขึ้นเพื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองของประเทศอย่างแท้จริง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้าง และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษานี้ เป็นแนวคิดที่มีรากฐานจากปรัชญาการศึกษา และทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ที่ได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน และเป็นแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามต้องการอย่างได้ผล ต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดไว้ในมาตรา 22 อย่างชัดเจนว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” จึงทำให้วงการศึกษามีการตื่นตัวอีกครั้งหนึ่ง (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2545 : 19) ส่วนการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ปัจจุบันก็ยังพบว่าคุณภาพอุดมศึกษา พบจุดอ่อนในหลายประเด็น หนึ่งในประเด็นสำคัญคือหลักสูตรและการเรียนการสอนมีความล้าสมัย ไม่เป็นสากลและไม่เกิดบูรณาการ ไม่มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรตามกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาคุณภาพของการอุดมศึกษาที่สำคัญ สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องเสริมสร้างจุดแข็งด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ , 2550)

อนึ่งเมื่อมีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) รัฐบาลจะมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตโดยมีเป้าหมายหลักสามประการ คือ พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษา และเรียนรู้อย่างทั่วถึง และเพื่อให้เป็นไปตาม มาตรฐานที่ 2 ของมาตรฐานการศึกษาชาติ ได้ระบุ แนวการจัดการศึกษาจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน และตามยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์(พ.ศ.2555-2559) ได้ระบุไว้ว่า การผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม ได้มาตรฐานวิชาชีพ สู่มาตรฐานวิชาชีพสากล ดังนั้นการเรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner Centered)จึงมีความสำคัญ ซึ่งเป็นไปตามหลักการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) พ.ศ.2542 คุณภาพของบัณฑิต ทุกระดับคุณวุฒิและสาขาวิชาต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะ การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเพื่อให้เป็นไปตามการประเมินการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานหลักสูตรตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา 2557 ในตัวบ่งชี้พัฒนาที่ 5.2 การวางระบบผู้สอน และการจัดการเรียนการสอน และ ตัวบ่งชี้ที่ 5.3 การประเมินผู้เรียน

จากความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ซึ่งจะส่งผลให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
2. เพื่อสร้างแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความหมายของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรยึดพื้นฐานการมีส่วนร่วมเน้นให้ผู้เรียนรู้จักตนเองด้วยตนเองซึ่งบทบาทของครูจะเปลี่ยนแปลงจากการเป็นผู้ชี้แนะหรือผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้และลงมือปฏิบัติ และสร้างสรรค์ความรู้ โดยใช้วิธีสอนที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ครูคือผู้จัดการเรียนรู้ควรมีความเชื่อพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการ คือเชื่อว่าทุกคนมีความแตกต่างกัน เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และ เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดได้ทุกที่ทุกเวลา
3. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. บทบาทผู้สอนที่ส่งเสริมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้แก่ บทบาทในฐานะผู้จัดการและผู้อำนวยความสะดวก บทบาทในฐานะผู้จัดการเรียนรู้ และบทบาทการสอน
5. ลักษณะการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อารมณ์ โจทย์ (2550 : 87) ได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังนี้ 1) Active Learning เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำหรือปฏิบัติด้วยตนเองด้วยความกระตือรือร้น 2) Construct เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ค้นพบสาระสำคัญหรือองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง 3) Resource เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ 4) Thinking เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด 5) Happiness เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข 6) Participation เป็นกิจกรรมที่เน้นการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม 7) Individualization เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน ในความเป็นเอกลักษณ์ 8) Good Habit เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่ดีงาม 9) Self Evaluation เป็นกิจกรรมที่เน้นการประเมินตนเอง และนอกจากนี้ยังได้ศึกษาแนวคิดด้านประเภทของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบและหลักการจัดการคุณภาพของระบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยการใช้แบบสอบถามกับอาจารย์มหาวิทยาลัยและใช้การสนทนากลุ่มนักศึกษาโดยมีการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรได้แก่ และกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจาก 2 แหล่งแก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 คณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ใช้ประชากรทั้งหมดในการตอบแบบสอบถามได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 5 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาการจัดการ คณะเทคโนโลยีการเกษตรรวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 320 คน

1.2 นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ที่ใช้ในการสนทนากลุ่มได้แก่ นักศึกษาคณะต่างๆ 5 คณะละ 20 คนรวมจำนวน 100 คน เลือกโดยเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การเลือก คือ นักศึกษาชั้นปีละ 2-3 คนในคณะที่มีระยะเวลาศึกษา 4 ปี และ 3-4 คนในคณะที่มีระยะเวลาในการศึกษา 5 ปี และเป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดข้อมูลได้ดีหรือเป็นหัวหน้าหมู่เรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 3 ด้าน แบ่งเป็น 3 ด้านได้แก่ การวางแผนและการจัดการเรียนรู้ ด้านการดำเนินการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบบสอบถามมี ลักษณะของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert Scale) จำนวน 88 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นประเด็นสนทนากลุ่ม เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากนักศึกษาคณะต่างๆ 5 คณะละ 20 คนรวมจำนวน 100 คน เลือกโดยเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) มีประเด็นการสนทนากลุ่ม 4 ประเด็นได้แก่ ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และด้านข้อคิดเห็นอื่นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัย ศึกษาจากตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม นำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) นำมาหาค่าความสอดคล้องมีค่ามีค่า KC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 นำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและความถูกต้องของแบบสอบถาม และกำหนดประเด็นสนทนากลุ่ม

สำหรับนักศึกษาจำนวน 5 ขอนำร่างประเด็นที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจ วิเคราะห์ แยก
เสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและความถูกต้องของประเด็นสนทนากลุ่มนำประเด็นสนทนากลุ่ม เสนอต่อ
ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และความครอบคลุมของ
เนื้อหาโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับที่ตรวจสอบแบบสอบถาม โดยปรับลดประเด็นคำถามเหลือ 4 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้การส่งแบบสอบถามให้แก่อาจารย์ผู้สอนทุกท่านได้รับแบบสอบถามคืนมา
จำนวน 280 ฉบับจากจำนวนอาจารย์ทั้งสิ้น 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.50 โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง
วันที่ 1-15 มีนาคม 2558 ส่วนการสนทนาคำเนินผู้วิจัยดำเนินการดำเนินการจัดสนทนากลุ่มตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด
โดยสนทนากลุ่มกับนักศึกษาคณะละ 20 คน 5 คณะ รวม 100 คน โดยดำเนินการสนทนากลุ่มในระหว่างวันที่ 23 -25
มีนาคม 2558 และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการ แจก
แจกค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(σ) ตอนที่ 3 การศึกษาข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ
อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content
Analysis) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม จากนักศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content
Analysis)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 280 คน จากจำนวน 320 คน
คิดเป็นร้อยละ 87.50

2. สภาพการจัดการเรียนรูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ใน
ระดับดี ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.64$) เมื่อจำแนกตามรายด้านทั้งสามด้าน พบว่า ในด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู
มีการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.64$) ในด้านการดำเนินการจัดการเรียนรู มีการดำเนินงานใน
ระดับมาก ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.17$) และด้านการวัดและประเมิน ผลการเรียนรู้มีการดำเนินงานในระดับมาก ($\mu =$
4.31, $\sigma = 0.29$)

3. ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากการสนทนากลุ่มนักศึกษา
พบว่า

3.1 ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู อาจารย์มีความพร้อมในการเตรียมการสอนการเตรียมการ
เป็นไปตามจุดประสงค์และเนื้อหา ควรเพิ่มเติมการวางแผนการใช้สื่อให้ทันสมัย ควรปรับปรุงการวางแผนการวัดและ
ประเมินผลให้ชัดเจนระหว่างการจัดการเรียนการสอน

3.2 ด้านการดำเนินการจัดการเรียนรู อาจารย์มีการดำเนินการจัดการเรียนรูโดยใช้รูปแบบ
การสอนที่หลากหลาย ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู การฝึกปฏิบัติ การทำงานกลุ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การ
จัดกิจกรรมส่งเสริมการคิด และจัดกิจกรรมสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมการนำความรู้ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันรวมทั้งมีการใช้สื่อและเครื่องมือเทคโนโลยีในการเรียนรู

3.3 ด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รอบด้านได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม การประเมินผลการปฏิบัติงาน การประเมินทักษะการคิดและการทำงานร่วมกัน ควรเพิ่มเติมการให้ข้อมูลย้อนกลับ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและปรับเกณฑ์การประเมินให้เหมาะสมยืดหยุ่นมากขึ้น

4. แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า

4.1 แนวทางด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ อาจารย์ควรมีการเตรียมตัวผู้สอนในด้านการวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และสื่อการสอนที่ ทันสมัยและกระตุ้นความสนใจ มีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่ไม่ซ้ำซ้อนวางแผนให้ สัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและการวัดและประเมินผล

4.2 แนวทางการดำเนินการจัดการเรียนรู้ อาจารย์ควรใช้รูปแบบการสอน ที่หลากหลาย ได้แก่ การสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติ การทำงานกลุ่มการฝึกทักษะการคิด การจัดการเรียนการสอนที่สนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดการเรียนการสอนที่ประยุกต์ใช้ในการเรียนและอาชีพ ใช้สื่อและเทคโนโลยีในการเรียนรู้ที่ทันสมัย และจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21

4.3 แนวทางในการวัดและประเมินผล อาจารย์ควรมีการประเมินตามกรอบ TQF อย่างครบถ้วนควรเพิ่มเติมการประเมินทักษะต่างๆ การประเมินความก้าวหน้าในการเรียน และการประเมินระหว่างเรียน ควรแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบอย่างต่อเนื่อง กำหนดสิ่งที่ต้องประเมินวิธีการประเมิน และเกณฑ์การประเมินให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายเช่นประเมินตนเอง ประเมินความสามารถและเน้นการมีส่วนร่วม ในการประเมิน เกณฑ์การประเมินควรปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนยืดหยุ่นมากขึ้น

สรุปและวิจารณ์ผล

ผลการวิจัยพบว่าสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 เมื่อจำแนกตามรายด้านทั้งสามด้าน พบว่า ในด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ มีการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 ซึ่งรายการที่มีการดำเนินการในระดับมากที่สุด 3 อันดับได้แก่ การเตรียมการสอนล่วงหน้าด้วยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำรา รองลงมาได้แก่การเตรียมข้อมูลที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน โดยการเตรียมแหล่งข้อมูลทั้งในและนอกห้องเรียน และการเตรียมการสอนล่วงหน้าด้วยการทดลอง ฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญซึ่งแสดงให้เห็นว่า คณาจารย์ได้มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของ โรเบิร์ต เกลเซอร์ (Robert Glaser , 1968) ซึ่งกำหนดลักษณะขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบเป็นระบบแล้วพบว่าสามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นตอนการ ดำเนินการ และ 3) ขั้นประเมินผล โดย ขั้นเตรียมการประกอบด้วย วัตถุประสงค์การเรียนการสอน และพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนเรียน ขั้นดำเนินการหมายถึง การบวนการเรียนการสอน และขั้นประเมินผลหมายถึง การประเมินผล การเรียนของผู้เรียน และการประเมินผลการสอนของผู้สอน และสอดคล้องกับ Tyler (1950) ที่ระบุองค์ประกอบของระบบการเรียนการสอน 4 ส่วน ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน 2) กิจกรรมการเรียนการสอน 3) การประเมินผลการเรียนการสอน และ 4) ข้อมูลป้อนกลับ ส่วนในด้านการดำเนินงานที่มีการดำเนินงานในระดับมาก 3 ลำดับท้ายได้แก่ การศึกษาสื่อการเรียนการสอน

และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน การศึกษาธรรมชาติของผู้เรียน และการเตรียมการสอนล่วงหน้าด้วยการวิจัย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาควรใช้ Research Based Learning ให้มากขึ้นและควรคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียนที่แตกต่างกันในปัจจุบันและเนื่องจากเทคโนโลยีได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วจนอาจารย์จึงจำเป็นต้องเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อให้ทันกับแหล่งวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาสอดคล้องกับแนวคิดของ จรัส สุวรรณเวลา (2545 : 56) ได้กล่าวไว้ในหนังสือชื่อ "การศึกษาที่มีการวิจัยเป็นฐาน" ว่าการวิจัยนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่สามารถสร้างคุณลักษณะหลายอย่างที่ต้องการได้ การวิจัยสามารถปรับเปลี่ยนบุคคลให้ตั้งอยู่บนฐานข้อมูลและเหตุผล มีวิจารณ์ญาณ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์และเกิดนวัตกรรมได้ ขั้นตอนของการวิจัยไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงความรู้ การประเมินความเชื่อถือได้ของความรู้ การตีค่า ความอิสระทางความคิดและเป็นตัวของตัวเองย่อมนำมาใช้เป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้นและ สอดคล้องกับแนวคิดของอาร์ง จันทวานิช (2548: 8-10) ได้สรุปประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นฐาน มีประโยชน์ต่อผู้เรียน โดยผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเกิดทักษะการใช้การวิจัยในการแสวงหาความรู้ เรียนรู้ทฤษฎี แนวคิด หลักการและข้อค้นพบที่มีความหมายมีความเที่ยงตรง รู้จักวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนการแก้ปัญหาหรือการพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูล สรุปผลนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ นอกจากนี้ ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการพัฒนาด้านทักษะการคิด (Thinking Skills) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving and Resolution Skills) ทักษะการบริหารจัดการเวลา (Time Management Skills) ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) ทักษะประมวลผล (Computer Skills) และทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning Skills) และเป็นประโยชน์ต่อครู ทำให้ครูมีการวางแผนทำงานในหน้าที่ของตนอย่างเป็นระบบ ได้แก่ วางแผนการสอน ออกแบบกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

ในด้านการดำเนินการจัดการเรียนรู้ มีการดำเนินงานในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 เมื่อจำแนกตามรายด้านทั้ง 3 ด้านในด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมและบทบาทของผู้สอนระหว่างดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านที่ดำเนินงานได้ดีที่สุดคือบทบาทของผู้สอนระหว่างดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งแสดงให้เห็นว่า อาจารย์ของมหาวิทยาลัยมีสัมพันธภาพที่ดีและวางบทบาทได้เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ รองลงมาได้แก่การจัดกิจกรรม ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งอาจารย์ได้มีการจัดการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นโดยเสรี เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างทำกิจกรรม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนจัดกลุ่มการเรียนรู้โดยเสรี ส่วนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม และกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดดำเนินการได้ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.16 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 สอดคล้องกับผลการสนทนากลุ่ม ที่เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนจัดการเรียนการสอน ที่เน้นการปฏิบัติการทำงานกลุ่ม และการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง และส่งเสริมการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จัดกิจกรรมที่สนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลและสอดคล้อง งานวิจัยของ กิต บุญเอก (2551 : 85) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่าคณาจารย์ต้องมีความรู้และเข้าใจในเป้าหมายของหลักสูตรร้อยละ 75.35 มีการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียน ร้อยละ 73.86 มีการจัดทำประมวลการสอนรายวิชาร้อยละ 93.42 และมีการประเมินผลการเรียนที่สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนรู้ ร้อยละ 93.42 มีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

ร้อยละ 73.68 และมีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการดำเนินเพียงร้อยละ 15.79 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิต สุรัตน์เรืองรองและคณะ (2554:58) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอน คณาจารย์มีการจัดทำประมวลการสอนครบทุกวิชา ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายมากที่สุดด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับดีมาก มีการใช้สื่อการสอนสม่ำเสมอ ส่วนนิสิตมีความเห็นว่า วิธีที่คณาจารย์ใช้มากที่สุดคือ การสอนแบบบรรยาย พฤติกรรมการสอนของคณาจารย์ อยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมการสอนที่คณาจารย์ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่การมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีการใช้สื่อการสอนและการวัดและประเมินผลการเรียน โดยเน้นการวัดเนื้อหาวิชาและกระบวนการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบมากที่สุด ส่วนปัญหาในการจัดการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่มากที่สุด ได้แก่การไม่มีเวลาเตรียมการสอน เนื่องจากมีภาระงานสอนและงานอื่นๆมากเกินไป นิสิตไม่มีความพร้อม ขาดความมุ่งมั่นในการเรียน ขาดความรับผิดชอบ ขาดความอดทนและขาดระเบียบวินัย ไม่กล้าแสดงออก และไม่ตรงต่อเวลา ส่วนนิสิต มีความเห็นว่าปัญหาการดำเนินการสอนที่พบมากที่สุดได้แก่ อาจารย์ขาดเทคนิค การสอนขาดกิจกรรมการปฏิบัติ เน้นการบรรยายมากเกินไป อธิบายไม่ชัดเจน สื่อการสอนไม่ดี ไม่มีการวัดและประเมินผลเป็นระยะๆ และวัดประเมินผลความจำ มากกว่าการนำไปใช้ และข้อสอบยากเกินไป ส่วนความต้องการพัฒนาการเรียนการสอน คณาจารย์ต้องการได้รับการพัฒนาตนเองในเรื่องการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด ในเรื่องต่อไปนี้เป็นเรื่องรูปแบบและเทคนิคการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนนิสิตต้องการให้คณาจารย์เตรียมการสอนล่วงหน้าและเข้าสอนให้ตรงเวลา สอนให้สนุกสนานไม่น่าเบื่อ ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย น่าสนใจและประเมินผลเป็นระยะ และปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่สอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ดังนั้นทั้งคณาจารย์และผู้เรียนจะต้องมี การวางแผนในด้านการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ในด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรม และบทบาทของผู้สอนระหว่างดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสร้างสัมพันธภาพที่ดีและวางบทบาทที่เหมาะสม ในการจัดการเรียนรู้ จึงจะทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับ สุรพล มากคล้าย (2550 : 68) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัย พบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับผ่านเกณฑ์ ครูมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในระดับปานกลางซึ่งต้องเข้าร่วมการอบรมประชุมปฏิบัติการ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและพัฒนาแบบการสอนดังกล่าวโดยผ่านการวิเคราะห์สังเคราะห์หาแบบการสอนที่ทันสมัย สอดคล้องกับแต่ละหน่วยงานในมหาวิทยาลัย เพื่อให้คณาจารย์สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยกำหนดไว้ในแผนนโยบายของมหาวิทยาลัยหรือคณะอย่างต่อเนื่อง

ส่วนด้านการวัดและประเมิน ผลการเรียนรู้มีการดำเนินงานในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.29 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ด้านการวัดและประเมินผล คณาจารย์ มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รอบด้านได้แก่ด้านคุณธรรมจริยธรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน การประเมินทักษะการคิดและการทำงานร่วมกัน ควรเพิ่มเติมการให้ข้อมูลย้อนกลับ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและปรับเกณฑ์การประเมินให้เหมาะสมยืดหยุ่นหนึ่ง สำหรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพบว่า

4.1 แนวทางด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ อาจารย์ควรมีการเตรียมตัวผู้สอน ในด้านการวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และสื่อการสอนที่ทันสมัยและกระตุ้นความสนใจ มีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่ไม่ซ้ำซ้อน วางแผนให้สัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมและสามารถดำเนินการได้ในระดับมากแต่ควรต่อยอดและวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์เนื่องจากการวางแผนที่ดีย่อมส่งผลสำเร็จได้เช่นกัน

4.2 แนวทางการดำเนินการจัดการเรียนรู้ คณาจารย์ควรใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายได้แก่ การสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติ การทำงานกลุ่มการฝึกทักษะการคิด การจัดการเรียนการสอนที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดการเรียนการสอนที่ประยุกต์ใช้ในการเรียนและอาชีพใช้สื่อและเทคโนโลยีในการเรียนรู้ที่ทันสมัย และจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 2

4.3 แนวทางในการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลควรมีการประเมินตามกรอบ TQF อย่างครบถ้วน ควรเพิ่มเติมการประเมินทักษะต่างๆ การประเมินความก้าวหน้าในการเรียน และการประเมินระหว่างเรียน ควรแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบอย่างต่อเนื่อง กำหนดสิ่งที่ต้องประเมินวิธีการประเมิน และเกณฑ์การประเมินให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายเช่นประเมินตนเอง ประเมินความสามารถและเน้นการมีส่วนร่วมในการประเมิน เกณฑ์การประเมินควรปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนยิ่งสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ โรเจอร์ และมาร์ค (Roger,& Mark : 78) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ไปประยุกต์ร่วมกับการเรียนการสอนที่เป็นระบบเพื่อใช้สอนกับนักเรียนระดับมัธยมปลายและระดับอุดมศึกษา พบว่าการจัดการเรียนการสอนควรประกอบด้วย 6 ขั้นตอนได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน วิเคราะห์จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ การกำหนดกิจกรรมและแผนการสอน การทดสอบกระบวนการเรียนการสอนซึ่งพบว่าการเรียนการสอนส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับการดำเนินการสอนตามแผนและจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับ อุดมศึกษาแห่งชาติ 2542 ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตามศีลธรรมทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม 2) ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิดและการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการ ต่างๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ 3)ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน 4)ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Inter personal Skills and Responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง 5)ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis Skills, Communication and Information Technology Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสอดคล้องกับผลการ

สนทนากลุ่มของนักศึกษาที่มีความเห็นว่า อาจารย์มีการวัดและประเมินผลรอบด้าน และนักศึกษามีความพึงพอใจในการวัดและประเมินผลในภาพรวม ควรมีการเพิ่มเติมด้านการประเมินทักษะหรือความก้าวหน้าของการเรียนควรเพิ่มเติมวิธีการประเมินที่หลากหลายและการให้ข้อมูลย้อนกลับ นั้นในการจัดการเรียนการสอนจะต้องมุ่งพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรีและมีการวัดและประเมินผลให้ครบทุกด้านซึ่งพบว่าการเรียนการสอนส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ควรได้มีการวางระบบการเรียนการสอนที่มีขั้นตอนที่ชัดเจนจึงจะสามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลกับผู้เรียนอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ประเภทเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ช่วยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ที่ให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทาง เพื่อให้ได้เครื่องมือวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ขอขอบคุณ คณาจารย์ นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน และเจ้าหน้าที่ที่ได้ประสานงาน อำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้เก็บรวบรวมข้อมูลจนกระทั่งเสร็จสิ้นโครงการ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กิต บุณยเอก. (2555, มกราคม-มีนาคม). การวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. วารสารครุศาสตร์. 2 (1). หน้า 42-50.
- กุลยา ตันติพลชีวะ. (2545, มีนาคม). การประเมินตามสภาพจริง. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 6.(1). หน้า 30-32.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2548). รายงานการวิจัย การสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ตั้งแต่ พ.ศ. 2542-2547” รายงานการวิจัย เสนอต่อสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2545). การศึกษาที่มีการวิจัยเป็นฐาน .ปาฐกถาพิเศษ เนื่องในโอกาสวันสถาปนาคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ครั้งที่ 17 , นวลจิตต์ เขวกีรติพงศ์ และคณะ. ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร : ประมวลสาระการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- นงนตร ธรรมบวร . (2542). รายงานการวิจัยโครงการปฏิรูปการเรียนรู้จังหวัดขอนแก่น : การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วิจิต สุรัตน์เรืองรอง. (2554 , กุมภาพันธ์) สภาพการจัดการเรียนการสอนและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา. ข่าววิชาการ หน่วยทะเบียนและพัฒนาวិชาการงานบริการการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะเภสัชศาสตร์ . 2(1). หน้า 1-5

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวง
ที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นบังคับ. กรุงเทพฯ : ครูสภา.
- สุมาลัย วงศ์เกษม. (2549). การพัฒนารูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญชุดวิชาการคิดและการพัฒนา
ตนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน.
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุรพล มาศลาชัย. (2550) . การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี . วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน.
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2544, กันยายน- ตุลาคม) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. วารสารครุสาร
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม. 3(4) .หน้า 18 -26.
- Glaser, Robert,. “ A dapting the Elementary School Curriculum to Individual Performance,”
in *Mastery Learning : Theory and Practice*. ,118 – 119, ed. by Jamws H. Block.
New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc. ,1968. Gangne, R. M. Briggs, L *Principles of
Instructional Design*. New York : Halt Rinehart and
Winston, Inc. ,1979.
- Glaser, Robert,. *A dapting the Elementary School Curriculum to Individual
Performance*. *Mastery Learning : Theory and Practice*. Jame H. Block. New York :
Holt, Rinehart and Winston, Inc., 118–119,1968.
- Tyler, R.W. *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago : University of Chicago.
Press, 1950.